

Encke, som wor Syskendebarn med min første hierte salig Kone, af hende ieg og bekom selv et behageligt Ja. Derpaa holdtis voris Brüllup i Randers den 16. October 1720. Vielsen forrettede hendis Søstermand Mag. Clemen Paulsøn i Linne. Den 25. dito kom hun her til mig, men desto værre, saa gudsfrychtig og oprichtig en Ægtefæld og Kone, saa og en kierlige og omhygelig en Moder, motte ieg og mine 2 Børn desto værre saune 1725 den 20. Januarij som den 30. ditto bleff jordet. Hun er fød 1679 den 2. Martii. Hendes Fader var Assessor Peter Hofman. Moderen Johanne Hendrichsdotter de Hemmer, hendis Faddere vare: Assessor og Doctor Niels Jespersen, Borgemester Herman Werckmester, Karen og Anna Hendrichsdotter de Hemmere.

NB. 1690 den 11. May som en Søndag Aften, døde hendis og min Salige Fader paa en Tid.

Lidt om Lagmand Gjert Lange og hans Slægt.

Af Arkivar **E. A. Thomle.**

I dette Tidsskrift 7. R. III. S. 41 ff. har Bibliothekar R. Paulli meddelt en Autobiografi af Geheimeconferentsraad C. W. Lange samt nogle Oplysninger om hans Sødskende og Slægt. Han har herunder ogsaa henvist til en Note om Lagmand Gjert Lange og hans Børn, som jeg for mange Aar siden har meddelt i Tidsskriftets 2. R. V. S. 180 f. — Som et yderligere Supplement til de Oplysninger, som der saaledes allerede tidligere er publiceret om denne Slægt Lange, skal jeg nedenfor meddele nogle nye Data om Familien.

Som bekjendt har allerede afgangne Capitaine Lengnick blandt sine mange Genealogier over norske og danske Slægter ogsaa en liden Stamtavle over denne Slægt Lange (Lange III). Han oplyser her, at Geheimeraadens Fader var Tolder i Langesund Hans Thomas Lange, der igjen var en Søn af Rasmus Hansen, Remmesnider, der boede i Roeskilde »syd for Domkirken«, og som var gift med en Frk. Lange, efter hvem Børnene toge Familienavnet Lange. Af disse kjender Lengnick 4 Sønner, nemlig:

1) Anders Rasmusen Lange, der døde som Raadmand, Veier og Maaler i Roeskilde 1749. 2) Hans Thomas Lange, der var Tolder i Langesund, 3) Johan Lange, om hvem Intet vides, og 4) Hans Rasmusen Lange, der † 1750 ligeledes som Raadmand i Roeskilde. Disse Lengnick's Oplysninger er ikke helt paalidelige. Thi for det første var der ingen Tolder i Langesund, der hed Hans Thomas Lange, men derimod 2 Brødre, af hvilke den ældste hed Hans Lange og den anden, som fulgte Broderen i Embedet som Tolder i Langesund, Thomas Lange. Det er imidlertid ikke saa vanskelig at forstaa, at Lengnick har kunnet slaa disse 2 Brødre sammen til én Person. Derimod er det jo unægtelig værre, at de nævnte Brødre slet ikke vare Børn af den anførte Rasmus Hansen, men derimod af en Lagmand i Skien Gjert Lange. Hvor og naar den sidste er født, og hvem hans Forældre vare, vides ikke. Men det er i alle Fald sikkert, at han ikke kan være født i Nordland, hvor han først optræder — efter Delgobe — som Bestyrer af det store Helgelandske Gods, som den Gang eiedes af Jochum Irgens til Vestervik. Thi i sin Ansøgning 1710 om at blive Foged paa Helgeland siger han udtrykkelig selv, at »han i ganske 40 Aar (∴ fra sit 20de Aar) har været bosat i Nordland«. Han kan saaledes ikke være født d e r. Sandsynligvis er han vel heller ikke født noget andet Sted i Norge, men han har formodentlig, som saa mange andre norske Embedsmænd dengang, været en dansk Mand. Og det er derfor heller ikke udelukket, at Lengnick's Anførsel om, at Lagmandens Slægt har været hjemmehørende i Roeskilde, kan være rigtig. Det hedder vistnok ellers, at Gjert Langes Fader skal have været en Thomas Lange. Men dette er utvivlsomt urigtigt. Thi Lagmanden underskriver stadig selv Gjert H. Lange, og af hans 2de Sønner var Thomas den yngste, og han bar notorisk Morfaderens Navn. Der kan derfor ikke godt være nogen Tvivl om, at Lagmandens Fader har været en Hans. Thi Hans hed Lagmandens æ l d s t e Søn. Og det er vel i sig selv ogsaa det naturligeste, at Gjert Lange først har opkaldet sin egen Fader og derefter Konens Fader, ligesom man vel ogsaa tør anse det for sandsynligt, at den ældste Datter har baaret Mormoderens og den næste Farmoderens Navn. Det er ogsaa i Overensstemmelse med, hvad Sønnen Thomas gjør. H a n opkalder først sin Fader, saa sin Kones Fader; først sin Kones Moder, og saa sin egen Moder (A n n a Barbara). Gjert Lange maa derfor have været Søn af en Hans, der sandsynligvis har været bosat i Roeskilde, og da det vel tør antages, at Lengnick ikke ganske vilkaarligt uden nogensomhelst Hjemmel har kunnet opføre Tolderne Hans og Thomas Lange som Descendenter af den omreisende Skindhandler Hans Rasmusen, der boede i Roeskilde, og som

opføres som Slægtens Stamfader, saa ligger det nær at antage, at Lagmand Gjert Lange har været en Søn af Skindhandleren i Roeskilde. En naturlig Følge heraf er det da igjen, at det er denne, ikke Sønnen Rasmus Hansen, der har været gift med Frk. Lange, hvis Familienavn Lagmanden og i alle Fald en Broder (Henrik) har optaget som Slægtsnavn, hvilket saa senere kan være gaaet over til Broderen Rasmus Hansens Børn. Hvorledes Lengnick har kunnet gjøre sig skyldig i den Feil at udelade Lagmanden og anføre hans Børn som Børn af hans formentlige Broder Rasmus Hansen, er det ikke godt nu at have nogen Mening om. Det kan jo være ret undskyldelig. Men det kan vel forøvrigt ikke være synderlig vanskeligt af Arkivsager fra Roeskilde at bringe dette Spørgsmaal til fuld Klarhed.

N a a r Gjert Lange er født, er heller ikke ganske sikkert. I det Mandtal over Mandkjøn i Norge, der blev optaget i 1701, hedder det, at han boede paa indre Torget i Brønø Prestegjeld paa Helgeland og var 51 A. gl., havde 2 Sønner: Hans, 11½ A. gl., og Thomas, 2 A. gl., samt i Huset en (Præceptor?) Studiosus Hans Schanche, 23 A. gl. (jfr. Norsk Tidsskrift for Genealogi etc. II. S. 359). Da Mandtallet for Helgeland er dateret 8. November 1701, skulde Lagmanden altsaa være født enten i de to sidste Maaneder af 1649 eller i Aaret 1650. Det sandsynligste vilde vel være at antage ham født i den første Halvdel af 1650. Nu siges det rigtignok i Gjerpens Kirkebog, at Cancelliraad Lange blev begravet 19. Sept. 1732 »81 Aar 6 Maaneder« gl., hvilket vil sige, at han skulde være født i den første Halvdel af 1651. Men disse Aldersangivelser i Kirkebøgerne er neppe at stole paa. Thi i Skiens Kirkebog hedder det under 19. Sept. 1732, at Cancelliraad og Laugmand Lange fra Gjerpen Sogn »siden samme Dag [er] nedfløtt uden nogen Ceremonie til Byen og sat i Kirchens Begravelse i hans Alders 86 Aar«. Og endelig siger jo Geheimeraad C. W. Lange selv, at Faderen »døde omtrent 84 Aar gammel 1733«. Hvis imidlertid Gjert Lange var over 83 A. gl., da han døde i Septb. 1732, maa han være født i 1649 eller muligvis i de 2 første Maaneder af 1650. Det bliver vel maaske derfor efter alt alligevel det sandsynligste, at han har været født sidst i Aaret 1649. Lagmandens Enke Anna Thomasdatter Meier blev begravet i Gjerpen 29. October 1737, 77½ A. gl. og skulde saaledes være født sidst i Aaret 1659. Hendes Lig blev ifølge Skiens Kirkebog samme Dag »indfløtt i Sacristiets Begravelse, hvor og hendes Mand var sat«. At hun er født 1659 kan ogsaa passe med, at Søsteren Margrethe Thomasdatter Meier, der var gift med Sognepresten til Brønø Hr. Peder Bredal, maa være født sidst i 1660, da hun ifølge Brønø Kirkebog blev begravet der 19. Marts 1695 »34 A.

4 M. 3 Ug. 3 D. gl.«. De vare begge Døtre af Stiftsskriver i Throndhjems Stift Thomas Evertssen (Edwardsen) Meier og Birgitte (Berete) Østensdatter, der igjen var Datter af Provst i Gudbrandsdalen og Sogneprest til Ringebo Hr. Østen Nilsen og Anna Andersdatter (jfr. dette Tidsskrift V. S. 127 Noten). Thomas Evertssen Meier var øiensynlig en Broder af Foged i Strinden Hans Evertssen Meier (jfr. dette Tidsskrift 3. R. IV. S. 166 f.). Som man ser, er Lagmand Gjert Langes Datter Birgitte — saaledes som af mig paa Forhaand antaget — virkelig ogsaa opkaldt efter Mormoderen.

Gjert Lange blev efter Brønø Kirkebog gift 1. Januar 1690 (Dom. p. F. Nat. Chr. 1689) i Brønø, viet i Huset efter kgl. Bevilling med Anna Thomasdatter Meier. Hun har øiensynlig været i Huset hos sin Søster paa Brønø Prestegaard, og Bryllupet har derfor vistnok staaet her. Med denne sin Hustru havde Gjert Lange følgende 5 Børn:

- 1) Hans, er ikke døbt i Brønø, men Moderen blev introduceret i Brønø Hovedkirke D. 4 a Tri. (o: 18. Juni) 1690. Han var vistnok Student. Thi »Stud.« Hans Lange var Fadder i Brønø Hovedkirke Fest. Virid. (o: 28. Marts) 1709. Skulde han muligens være den Johannes »Lunge«, der 13. Juli 1709 blev immatriculeret fra Aalborg Skole 18 A. gl. og Lunge blot en Læsefeil for Lange? Han er aabenbart opkaldt efter Farfaderen.
- 2) Birgitte, døbt i Brønø Hovedkirke D. 6. a. Tri. (o: 22. Juli) 1691. Moderen blev introduceret der D. 12. a. Tri. (2. Septbr.) s. A. Hun var opkaldt efter Mormoderen.
- 3) Catharina Kirstine, døbt i Brønø Hovedkirke Fest. 1 Pasch. (o: 22. Marts) 1693; Moderen introduceret der Dom. cant. (o: 19. April) s. A. Hun skulde være opkaldt efter Farmoderen.
- 4) Margrethe, findes heller ikke døbt i Brønø, hvor Moderen heller ikke er introduceret. Hun er aabenbart opkaldt efter sin kort forud afdøde Moster Fru Bredal.
- 5) Thomas, døbt i Brønø Hovedkirke Dom. cant. (o: 17. Mai) 1699. Moderen introduceret der D. 12. a. Tri. (o: 6. Septbr.) s. A., opkaldt efter Morfaderen. Han blev efter Gjerpens Kirkebog gift der 14. Sept. 1730 med Barbara Abigael Monrad, med hvem han havde følgende Børn:
 - a) G j e r t, døbt i Skien $24/1$ 1732, begr. i Porsgrund $5/6$ 1790, $54\frac{1}{3}$ A. gl. Toldskriver.

Gift i Porsgrund $2/1$ 1761 med A n n a S u s a n n a K i i l, døbt i Mælum Kirke i Solums Prestegjeld ved Porsgrund D. 7. p. Tri. (o: 24. Juli) 1735, † i Porsgrund $20/7$ 1817 (begr.

$\frac{25}{7}$ s. A.) 82 A. gl., Datter af Jens Kiil og Guri Gundersdatter Buer.

b) David Monrad, døbt i Skien $\frac{11}{5}$ 1733; vel den »Søn«, der blev begravet i Skien $\frac{22}{7}$ s. A.

c) Herman, døbt i Skien $\frac{26}{8}$ 1734, † paa Gaarden Frydenberg i Liers Prestegjeld ved Drammen $\frac{29}{3}$ 1803 (begravet i Frogner Kirke $\frac{18}{4}$ s. A.), 71 A. gl. Amtmand i Buskerud Amt. Han var 2 Gange gift, havde i sit 1ste Ægteskab 9 Børn, men ingen Børn med sin 2den Hustru.

Gift ¹⁾ paa Kongsberg $\frac{28}{12}$ 1765 med Anna Elisabeth Meyer, døbt paa Kongsberg $\frac{3}{6}$ 1740, Datter af Bergraad Paul Henning M. og Margrethe Elisabeth Angell.

Gift ²⁾ med Helene von Raben, med hvem han ingen Børn havde. Hun blev efter Langes Død ²⁾ gift paa Kongsberg $\frac{23}{10}$ 1812 med Oberbergamtsassessor Nils Berggrav, døbt paa Kongsberg $\frac{29}{12}$ 1745, begr. der $\frac{19}{10}$ 1813, Søn af Overstiger Jørgen B. og Anne Marie Karth. Berggrav var ¹⁾ gift paa Kongsberg $\frac{20}{9}$ 1792 med Helle Margrethe Krum, født paa Kongsberg $\frac{14}{5}$ 1760 (døbt $\frac{21}{5}$), † der $\frac{7}{4}$ 1807 (begr. $\frac{14}{7}$), Datter af Leverendør Peter K. og 1ste H. Magdalena Syrine Schwingell¹⁾. Amtmand Langes Børn af 1ste Ægteskab var:

a 1) Paul Henning, døbt paa Kongsberg $\frac{21}{10}$ 1766, begr. der $\frac{30}{1}$ 1768, $1\frac{1}{4}$ A. gl.

b 1) Barbara Abigael, døbt paa Kongsberg $\frac{8}{7}$ 1768, † i Hof i Solør $\frac{29}{8}$ 1846, 78 A. gl.

Gift i Lier $\frac{30}{6}$ 1795 med Sogneprest til Hof Andreas Fredrik Weidemann, døbt i Hvaler $\frac{12}{9}$ 1763, † i Hof $\frac{16}{10}$ 1847, S. af Sogneprest Nicolai Wilhelm W. og Anne Marie Heidenreich.

c 1) Margrethe Elisabeth, døbt paa Kongsberg $\frac{1}{9}$ 1769.

Gift i Kjøbenhavn $\frac{18}{8}$ 1798 med Amtsforvalter Hans Christian Harbou Selchier.

d 1) Anna Elisabeth, døbt paa Kongsberg $\frac{15}{12}$ 1770, begr. der $\frac{9}{10}$ 1777, 7 A. gl.

e 1) Thomas Herman, født paa Kongsberg $\frac{23}{12}$ 1771 (døbt s. A.).

f 1) Paul Henning, født paa Kongsberg $\frac{3}{1}$ 1773 (hjemmedøbt og Daaben stadfæstet i Kirken $\frac{17}{2}$ s. A.), † i Christiania 1818 som Assessor i Akershus Stiftsoverret.

¹⁾ Fru Berggrav, født Krum, ¹⁾ gift paa Kongsberg med Lorents Angell Meyer, døbt paa Kongsberg $\frac{10}{4}$ 1745, begr. der $\frac{9}{9}$ 1790, en Broder af Amtmand Langes 1ste Hustru.

- g 1) **Pauline Margrethe**, født paa Kongsberg i Januar 1775, begr. der $21\frac{1}{2}$ 1775, 1 Maaned gl.
- h 1) **Severin Herman**, født paa Kongsberg i Decbr. 1776, begravet der $7\frac{1}{1}$ 1777, 1 M. gl.
- i 1) **Severin Herman**, født paa Kongsberg $11\frac{1}{6}$ 1778 (hjemmedøbt og Daaben stadfæstet i Kirken $27\frac{1}{7}$ s. A.), begr. der $25\frac{1}{3}$ 1780, $13\frac{1}{4}$ A. gl.
- d) **Barbara**, døbt i Skien $30\frac{1}{9}$ 1735, begr. der $12\frac{1}{1}$ 1740, 5 A. gl.
- e) En dødfødt Datter, »som blev henlagt med Weyers Kone paa Brekke« 1737. (Moderen introduceret i Skien $31\frac{1}{1}$ 1737).
- f) **David Monrad**, døbt i Skien $27\frac{1}{10}$ 1738, begr. der $18\frac{1}{8}$ 1741, 3 A. gl.
- g) **Hans Thomas**, døbt i Skien $18\frac{1}{1}$ 1740, begr. der $29\frac{1}{6}$ s. A., $\frac{1}{2}$ A. gl.
- h) **Anna Barbara**, døbt i Skien $21\frac{1}{3}$ 1741, † paa Gaarden Stridsklev i Eidanger 1773 (begr. $2\frac{1}{4}$ s. A.), 32 A. gl.
 Gift i Eidanger $24\frac{1}{7}$ 1759 med Sorenskriver i Bamle Cancelliraad **Hans Larsen Tyrholm**, født i Fredrikstad 1726. (Hjemmedaaben stadf. i Kirken $5\frac{1}{8}$ s. A.), † paa Stridsklev $2\frac{1}{4}$ 1774 (begr. $8\frac{1}{4}$), 49 A. gl., S. af Kjøbmand **Hans Larsen T. og Apelone Pedersdatter Brandt**.
- i) **David Ditlev**, døbt i Skien $29\frac{1}{9}$ 1742, begr. i Porsgrund $2\frac{1}{5}$ 1804. Skipper.
 Gift i vestre Porsgrund 24. S. eft. Tref. (o: 25. Novbr.) 1770 med **Mette Cathrine Kiil**, født (i Porsgrund? findes ikke døbt der) 1736, begr. i Porsgrund $2\frac{1}{1}$ 1808, 72 A. gl., Søster af Broderens Kone.
- k) **Hans Thomas**, døbt i Skien $15\frac{1}{2}$ 1744; Sorenskriver.
- l) **Berthe (Birgitte) Margrethe**, døbt i Skien $30\frac{1}{3}$ 1745, vel »Datter«, begr. der $25\frac{1}{9}$ 1748, »4 A. gl.«
- m) **Niels**, døbt i Skien $9\frac{1}{6}$ 1746, vel »Søn«, begr. der $29\frac{1}{10}$ 1748, »3 A. gl.«
- n) En dødfødt Datter $3\frac{1}{7}$ 1747 (findes ikke i Kirkebogen).
- o) **Anne Bollette**, døbt i Skien $9\frac{1}{7}$ 1748, begr. i Porsgrund $4\frac{1}{8}$ 1785, 37 A. gl.
 Gift i Porsgrund $13\frac{1}{3}$ 1777 med **Folkmand Freck**, døbt paa Kongsberg 30. Decbr. 1745, † i v. Porsgrund 1809 (begr. $11\frac{1}{9}$ s. A.), Søn af **Arne Arnesen F. og Anne Cathrine Folkmandsdatter**. Han blev 2) gift i østre Porsgrund $30\frac{1}{7}$ 1786 med **Anna Dorothea Rasch**, døbt i Eidanger $29\frac{1}{11}$ 1759, begr. i vestre Porsgrund $5\frac{1}{6}$ 1787, $27\frac{1}{2}$ A. gl., Datter af Lodsoldermand **Ditlev R. og Catharina Bergh**.

- p) Christian Wilhelm, døbt i Eidanger $^{31}/_1$ 1752, begr. der $^9/_9$ 1752, $1/2$ A. gl.
- r) Christian Wilhelm, døbt i Eidanger $^7/_7$ 1753, Geheimeconferentsraad. Hans Daab findes ikke noteret af Presten, men en senere Haand har i dennes Bog tilført » $^7/_7$ [1753] i Klokkerens Protokol, at Tolder Langes Søn Christian Wilhelm er døbt (cfr. $^{31}/_1$ 1752 døbt, den $^9/_9$ ejusdem Anni begravet).« Nogen Protokol ført af Klokkeren i Eidange haves nu ikke længer.
- s) Johan Jørgen, døbt i Eidanger $^2/_1$ 1755, † $^2/_7$ 1814. Sogneprest til Jevnaker.
- t) Ludvig Suckow, døbt i Eidanger $^{24}/_4$ 1756, begr. der $^{28}/_8$ s. A., 4 M. gl.

Naar Christian Wilhelm Lange siger, at han var Nr. 15 af Børnene, er det, som det sees, feilagtigt, ligesom ogsaa naar han fortæller, »at Børnekopperne forhen havde berøvet mig 10 ældre Sødskende«. Thi da der af de 15 ældre Sødskende 2 vare dødfødte og 6 i Live, kan han umulig før 1757 have mistet mere end 9 Sødskende i Børnekopper.

Med Hensyn til Gjert Langes Døtre, da blev Birgitte gift med Nils Herculesen Weyer i Gjerpen, hvor hun døde paa Gaarden Brekke sidst i 1736 eller i Begyndelsen af Aaret 1737. »Madame Wejer« findes nemlig indført søm det første Lig, der blev begravet i Januar 1737, men Datum kan ikke sees, da Kirkebogen for Gjerpen mangler det øverste Stykke af Bladet, hvor denne har staaet. Hun angives her at være 45 A. 2 M. gl. og skulde saaledes ogsaa efter denne Kilde være født i 1691.